

ותנא רב יוסף אשור זו סליקא ומי הואי –

And cited a ברייתא that אשור is סליקא; but did it exist

OVERVIEW

The גמרא explained that it is possible that the תורה calls her an אלמנה on account that in the future the חכמים will institute that she receive a מנה for her כתובה. The פסוק proves this from a ברייתא which רב יוסף cited, which states regarding the סליקא of אשור, ¹ ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההולך קדמת אשור, even though סליקא did not exist then as of yet. פירש"י cites תוספות, rejects it and offers his interpretation.

פירש בקונטרס ומי הואי בבריאת עולם -

רש"י explained that the question of ומי הואי is, did the city of סליקא exist when the world was first created; obviously not –

² responds to an anticipated difficulty: תוספות

ובלא רב יוסף מאשור וכן מכוש³ לא מצי למיפרך -

However the גמרא could not have asked this question of ומי הואי from אשור or כוש, without רב יוסף's interpretation that אשור is סליקא, the reason is -

דמצינן למימר דאשור וכוש שם המחוז ולא שם העיר ומימות עולם היה שמם כך⁴ -

For we could answer that אשור and כוש are the names of the area, but not the names of the city, and those areas were called אשור וכוש from the beginning of time. However once רב יוסף said that אשור means the city of סליקא (not [merely] the area), the question of ומי הואי becomes relevant.

asks: תוספות

אבל קשה דמאי מייתי מאשור דאשור אף על גב דלא הוה בבריאת עולם -

However there is a difficulty (on פירש"י), for what proof does the גמרא bring from אשור, for even though אשור was not in existence by בריאת העולם, nevertheless -

כיון דהוה בימי משה שפיר הוה ליה למכתב -

Since אשור existed בימי משה, it is proper that it should be written -

¹ בראשית ב, יד.

² is asking why is it necessary to cite רב יוסף and his ברייתא; why cannot we ask, 'were the countries of אשור and כוש (which were named for people who lived after the מבול) in existence by בריאת העולם'.

³ See יג, which states בראשית ב, יג ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש.

⁴ It would seem that the same explanation should apply to the names of the (four) rivers mentioned in these פסוקים. This could mean that Hashem or אדם הראשון gave them those names (especially regarding the rivers).

אבל מנה לא היה לו לכתוב כיון שעדיין לא היה בדורו -

However, the תורה should not have written מנה since in the generation of משה the מנה did not exist yet!

ונראה לרבינו יצחק לפרש דסליקא בימי משה מי הואי –

And the בימי משה סליקא exist the question was, did ר"י prefers to explain that

דקים ליה דסליקא לא היה בימי משה –

For the בימי משה סליקא did not exist the city גמרא had a tradition that

וסביב סליקא הולך חדקל ולא אצל אשור⁵ שהיה בימי משה:

And they also had a tradition that the חדקל river went around סליקא, but not around אשור which existed בימי משה.

SUMMARY

The city סליקא did not exist בימי משה. It is appropriate for the תורה to mention things that were not there at that time, but existed בימי משה.

THINKING IT OVER

1. תוספות writes that the חדקל did not go past אשור which was בימי משה, but rather near סליקא, which was after בימי משה.⁶ What made תוספות assume that there was an אשור, that required תוספות to negate that the חדקל did not go near that אשור?⁷

2. According to תוספות that the חדקל went near סליקא and not near אשור (שהיה בימי משה), it is puzzling why the תורה writes אשור קדמת אשור?⁸

⁵ See 'Thinking it over' # 1.

⁶ See footnote # 5.

⁷ See רש"ש and מהרש"א (חידושי אגדות ד"ה ותנא).

⁸ See מהר"ם שי"ף.